

ESTADÍSTIQUES DE PAM (AGOST 2004): xifres sobre el cultiu

La voluntat d'aquest treball es basa en obtenir una aproximació de les xifres de cultius de les plantes aromàtiques i medicinals, a partir d'inventariar totes les fonts de dades possibles.

El principal problema a l'hora d'elaborar un estudi sobre l'estat actual de les PAM en xifres, és que les dades disponibles no són clares. Això és degut al poc pes específic d'aquests cultius en el conjunt de la producció agrària a Espanya (les PAM representen poc més de l'1% del total de terres cultivades a l'Estat Espanyol), fet que provoca que estiguin considerats com a cultius secundaris, que tradicionalment no han sigut regulats, i que no se'ls ha tingut en compte a l'hora de realitzar estudis estadístics detallats.

Segons WWF Espanya (1996) la manca de dades fàcilment assequibles és deguda principalment a:

- Ocultació de dades per raons fiscals.
- Dades considerades com a comercialment sensibles.
- Manca de xifres oficials degut a que aquests cultius no estan dins del marc de la PAC.
- Importació de plantes protegides i del comerç il·legal.

Fons de dades

Les principals fonts de dades en que es basa aquest treball han estat les següents:

- Estadística agrària del *Ministerio de Agricultura*

Principal font de dades, ja que anualment realitzen el cens de les superfícies de cultius i producció a tot l'Estat Espanyol. Però les dades no són gens concretes pel que fa a les PAM i la seva presentació no és constant al llarg dels anys, a més la seva exactitud és relativa pels motius exposats anteriorment, emperò són un referent de l'evolució d'aquest sector.

- Anuaris estadístics d'algunes CCAA.

Concretament a Catalunya, a l'Institut Estadístic de Catalunya, no fa referència al sector de les PAM en la seva estadística agrària ni disposa de dades disgregades de les PAM.

Només les comunitats d'Aragó, València, Castella i Lleó i Canàries presenten dades, però mai agrupades en un sol grup de PAM.

- Dades del sector ecològic.

Les dades que ens presenten els diferents organismes autonòmics si que recullen un apartat clar i diferenciat sobre les PAM. Emperò aquesta informació a vegades resulta irreal, com en el cas de Catalunya, on les dades del CCAPE no corresponen amb les dades disponibles l'APSB.

- Altres estudis

Destaquem tres estudis que ens han servit per obtenir informació:

- Peroy, MC. 2003. *El cluster de las plantas aromáticas i medicinals a Espanya*. Projecte final de carrera. ETSEAL. Universitat de Lleida.

L'apartat de 'Xifres sobre el cultiu' es un resum concret i exhaust de les dades disponibles.

- Fundación Alfonso Martín Escudero. 1999. *Las plantas de extractos. Bases para un Plan de desarrollo del sector*. Ed. Mundi Prensa. Barcelona.

El llibre aporta noves dades al sector, ampliant així les facilitades pel sector.

- WWF España (Adena) Fondo mundial para la naturaleza. 1996. *Plantas medicinales. Incidencia ambiental y económica del uso de las plantas aromáticas y medicinales en España*. Informe Técnico.

Xifres de cultiu del PAM

Com ja s'ha dit, els anuaris estadístics del *Ministerio de Agricultura, Ganadería y Pesca* aporten la major part de dades. La informació es troba desglossada en dos blocs: per una banda els cultius de PAM els trobem classificats com a *Cultius Industrials*, per altra banda les plantes recol·lectades les trobem dins del *Sector Forestal*.

Dins dels cultius industrials trobem varis grups de cultius que fan referència a les PAM, però aquests varien amb els anys; les dades es presenten de diferent manera segons l'Anuari i el format (internet o paper) ja que els grups de cultius de poca importància es classifiquen o reclassifiquen segons els anys.

En l'últim cens agrari són: *lupul*, *pebrot per a pebre dolç*, *aromàtiques* (lavanda, lavandín, etc...), *condiments*, (anís, pebrot i safrà) y '*altres cultius industrials*' (on s'inclouen cardet, camamilla, cascall, colza, sèsam, orenga... en un mateix grup i sense desglossar; informació molt diversa i molt poc concreta).

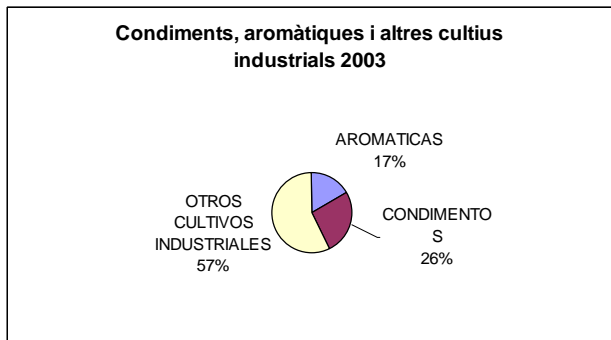
En altres censos anteriors apareixen dades concretes de la menta, la regalèsia, el comí, o la xicoira. Actualment, és de suposar que aquests cultius apareixen agrupats en el grup 'altres; i es pot intuir que el canvi en les classificacions és deguda a una disminució dràstica de la superfície de cultiu.

En l'apartat forestal, les plantes recol·lectades es troben dins del grup de '*Otros Productos Forestales*' com a '*Plantas Oficiales*' i '*Otras Plantas Diversas*'. En cap s'especifiquen de quines espècies es tracten.

Xifres de les PAM cultivades

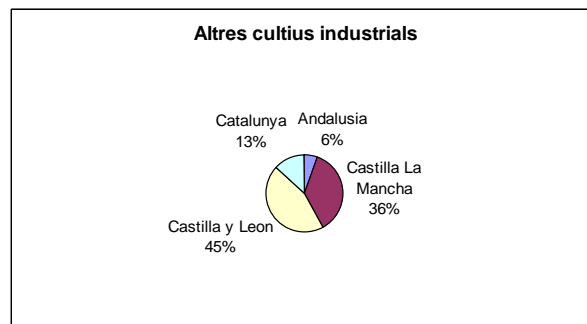
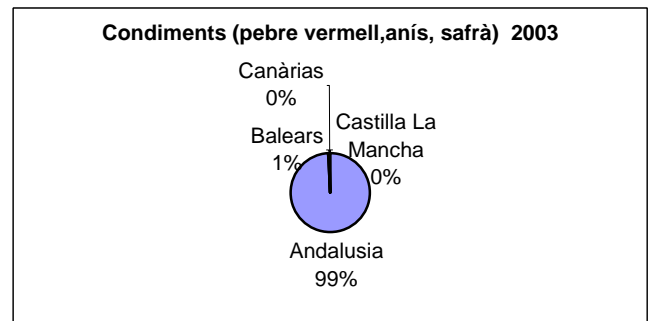
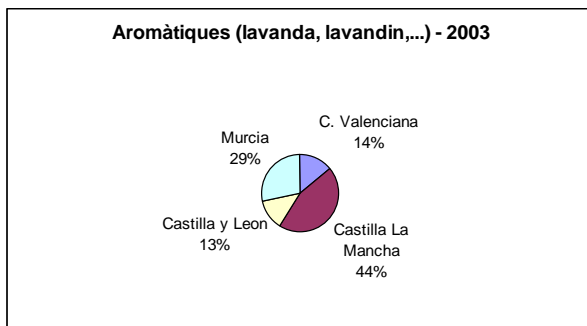
Els grups '*condiments*' (lavandes, lavandins,...) i '*aromàtiques*' (pebrot, anís i safrà) són els grups de cultius que ens interessin més ja que engloben tots aquells cultius que considerem dins del PAM. En el grup format per '*altres cultius industrials*' provablement hi ha molts cultius que ens interessin, però les estadístiques no els desglossen. El pebrot per a pebre dolç i el safrà no s'analitzen en aquest document.

La superfície que engloba els grups de cultiu que ens interessin (aromàtiques, condiments, i altres cultius industrials) s'estima que és de 9996,6 ha el 2003.

Font: Mapa, 2003.

A nivell autonòmic les regions Castella La Manxa i Múrcia són les més productives pel que fa a aromàtiques, Andalusia predomina en els condiments, mentre que el grup format per 'altres cultius industrials' són Castella Lleó, Castella La Manxa i Catalunya en són les regions principals.

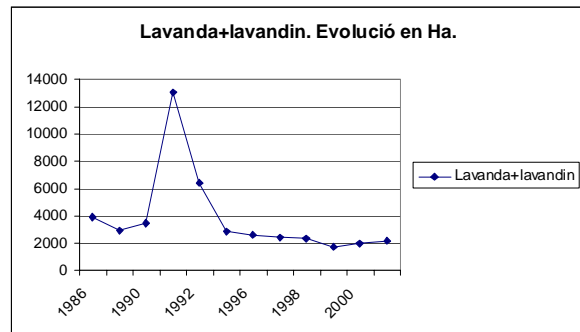
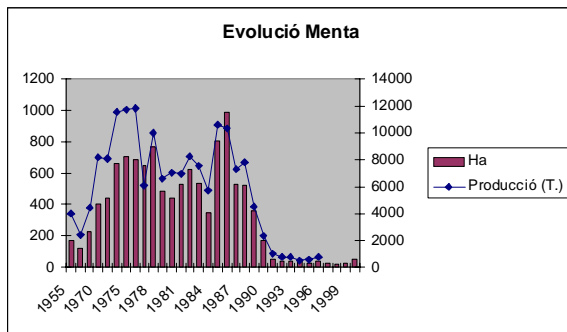
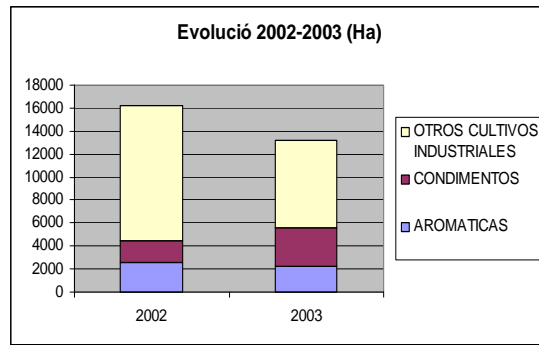
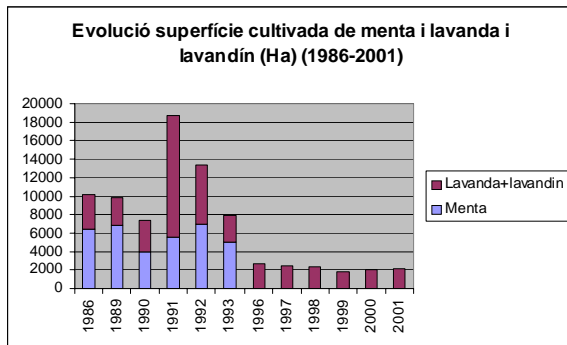

Font: Mapa, 2003.

De forma estimada, G. Orea (1999) indica que les principals zones de cultius troben a Castella La Manxa, Andalusia, Castella i Lleó, Múrcia i València, i aporta la següent taula:

Comunitat Autònoma	Província	Cultius principals	Sup.estimada (ha.)
Castella La Manxa	Guadalajara	Lavandí i Espígol	900
	Cuenca	Lavandí i Espígol	500
Andalusia	Màlaga	Anís	1300
	Córdoba	Anís	150
	Sevilla	Anís	200
	Granada	Lavandí	200
Múrcia	Múrcia	Lavandí	300
València	Valencia	Lavandí	100
	Alicant	Lavandí	100
Castella i Lleó	Lleó	Camamilla	Sense dades
		Menta i Taromgina	Sense dades

Tal i com s'observa en els següents gràfics la superfície cultivada pels diferents cultius decreix.

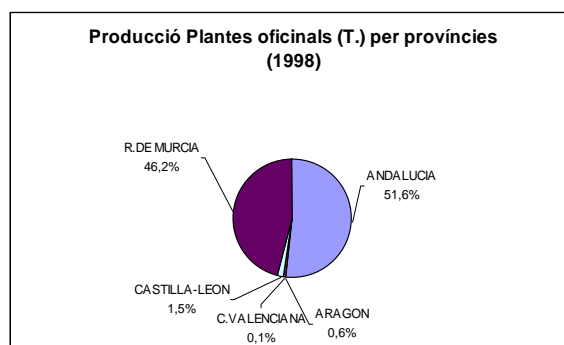
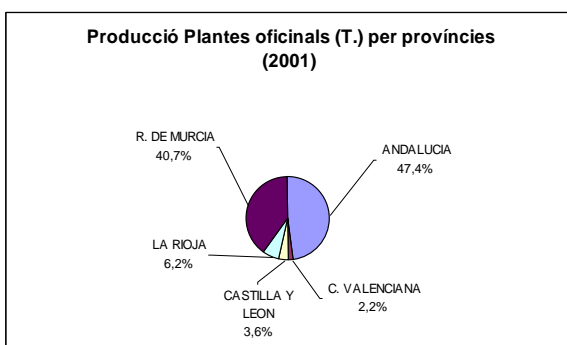
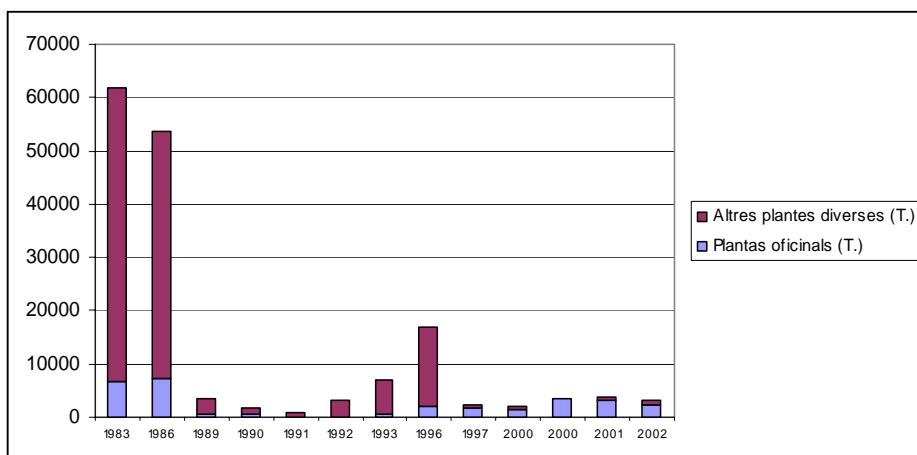
Font: Mapa.

Xifres de les PAM recol·lectades

Pel què fa a la recol·lecció, les dades es presenten agrupades dins dels grups '*plantes oficinals*' i d'*altres plantes diverses*' en les classificacions del Ministeri; són dades molt diverses i no semblen reflectir la realitat. Val a dir que la recol·lecció és una activitat que s'intenta regular administrativament des de fa pocs anys, i on les produccions no declarades encara són molt abundants.

En valors absoluts s'observa que les produccions recol·lectades disminueixen en el temps, suposadament degut a la duresa física de l'activitat i a la pèrdua de la tradició vers a nous valors de la societat actual.

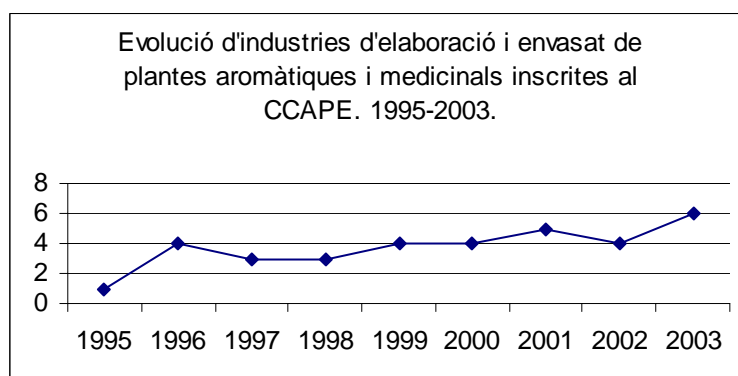
L'any 2001 (últim any on apareixen dades disponibles a la web del Ministeri) la producció de plantes recol·lectades es xifra en 2434 tones per les '*plantes oficinals*' i es valoraven en 20279 euros, per '*altres plantes diverses*' és de 639 tones. Andalusia i Múrcia són les regions que més recol·lecció presenten, seguides de La Rioja, Castella i Lleó, Aragó i València.

Font: Mapa.

Xifres de cultius en el sector ecològic

Les dades que ens presenten els diferents organismes autonòmics si que recullen un apartat clar i diferenciat sobre les PAM. Emperò aquesta informació a vegades resulta irreal, com en el cas de Catalunya, on les dades presentades pel CCAPE no corresponen amb les dades que disposem.

Font: CCPAE.

Conclusions

De forma general podem dir que en els darrer anys la producció de PAM a Espanya ha mantingut una clara **tendència decreixent**, símptoma de la crisi que travessa el sector.

Per una banda, la manca de dades ens mostra el **poc pes** que representa el sector respecte la resta de les activitats econòmiques. Per altra banda, les variacions en les classificacions estadístiques ens indica la **poca solidesa** del sector i la manca de visió d'un sector homogeni respecte la resta d'activitats agràries.

La crisi del sector s'explica degut a la manca d'inversió en el sector per a actualitzar els cultius i la transformació del seus productes, i per la manca de visió comercial davant la competència amb països tercers. Així, durant el període 1992-1994 Espanya va importar el doble que va exportar i va pagar 2,8 cops més del que va rebre (WWF, 1996), degut principalment a una major competència de països amb preus més baixos (Fundación Alfonso Martín Escudero, 1999).

Des del punt de vista dels cultius ecològics, xoquen els resultats en alça (tant de la superfície cultivada com dels elaboradors) en contraposició de la resta del sector. Aquesta tendència es pot explicar degut a l'augment de la demanda dels productes naturals i ecològics, tot i que falta veure la solidesa de la demanda.